

2025-12-09

Finansdepartementet

RIOs remissvar på Fler möjligheter till ökat välbefinnande (SOU 2025:96)

Rörelsefolkhögskolornas intresseorganisation (RIO) inkommer härmed med yttrande över slutbetänkandet Fler möjligheter till ökat välbefinnande (SOU 2025:96).

RIO är en ideell förening för Sveriges 112 folkrörelse-, organisations-, stiftelse- och föreningsdrivna folkhögskolor.

RIO arbetar för att främja och tillvarata medlemsskolornas intressen samt stärka folkhögskolan som utbildningsform.

Inledande kommentarer

Av direktivet framgår att tillväxten i arbetsproduktivitet beror på tre faktorer. En av dessa är nivån på humankapitalet, det vill säga bland annat människors utbildning. Här har utbildningssystemets kvalitet, inriktning, dimensionering och möjligheten till ett kontinuerligt lärande under livet stor betydelse. Kommissionen skulle därför bland annat analysera behovet av reformer inom området utbildning och vid utförandet av sitt arbete inhämta synpunkter från företrädare för civilsamhällesorganisationer.

I delbetänkandet anger kommissionen att elever bör ges stöd att klara kraven och möjlighet till kompletterande utbildning i alla steg av utbildningsväsendet. Det kräver bland annat välfungerande vuxenutbildning. Förslaget i delbetänkandet om ändrade antagningskrav – möjligheter till utvidgad behörighet – till universitet och högskolor skulle enligt delbetänkandet innebära en ökning av kostnaderna för kommunal vuxenutbildning.

Av slutbetänkandet framgår att produktivitetskommissionen haft omfattande kontakter med och inhämtat synpunkter från forskare, arbetsmarknadens parter, företrädare för näringslivet, kommuner och regioner samt berörda statliga myndigheter.

Utbildningsformen folkhögskola bedriver vuxenutbildning och är en viktig del av det svenska utbildningssystemet, som starkt bidrar till samhällets humankapital och därmed främjar tillväxten i arbetsproduktivitet. Den stora majoriteten folkhögskolor drivs av civilsamhället. RIO har inte givits möjlighet att lämna synpunkter vid kommissionens utförande av sitt arbete, vilket organisationen beklagar.

RIOs synpunkter

Produktivitetskommissionen bedömer att det bör skapas fler möjligheter för personer som saknar rätt kompetens att utbilda sig genom till exempel vuxenutbildning, yrkesutbildning eller arbetsmarknadsutbildningar. Mer och bättre utbildning är avgörande för Sveriges framtida produktivitetstillväxt och förbättrar stora grupperns ställning på arbetsmarknaden.

RIO delar kommissionens bedömning.

Produktivitetskommissionen bedömer att studie- och yrkesvägledningen bör stärkas och tillgängligheten till jämförbar information om olika utbildningars kvalitet bör säkerställas. Studenternas förkunskaper ska stärkas, de måste ges förutsättningar att göra välinformerade val.

RIO delar kommissionens bedömning men anser att säkerställande av tillgänglighet till jämförbar information om utbildningskvalitet även ska omfatta information om att även utbildningsformen folkhögskola finns att tillgå.

RIOs erfarenhet är – vilket bekräftas av forskning¹ - att det bland studie- och yrkesvägledare finns stora kunskapsluckor kring utbildningsformen folkhögskola. Många gymnasieungdomar har bland annat därför bristande kännedom om folkhögskolan som utbildningsväg. Därmed begränsas möjligheterna till välinformerade val gällande fortsatta studier.

Avslutande kommentarer

Precis som det är angeläget att åtgärda kunskapsluckor hos studie- och yrkesvägledare så att människor kan göra välinformerade val är det viktigt att statens offentliga utredningar beskriver svensk vuxenutbildning korrekt. Medan övriga delar av vuxenutbildningen omfattas av slutbetänkandet saknas utbildningsformen folkhögskola och en bredare syn på kunskap; bildningsperspektivet. Detta är beklagligt då utbildningsformen folkhögskola, som nämnts, är en viktig del av vuxenutbildningen och starkt bidrar till samhällets humankapital.

Anna Ekström

Ordförande

Olle Westberg

Generalsekreterare

¹ Folkhögskola – ett alternativ för vem? En studie om gymnasieelevers och studie- och yrkesvägledares föreställningar om folkhögskolan, Malmö universitet